

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
2020 жылғы «10» шілдедегі № 6
хаттамасына № 11 қосымша

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
2020 жылғы «10» шілдедегі № 6
шешімімен бекітілді

**«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік
халықаралық факторингті сақтандыру қағидалары**

(23.12.2022 жылғы өзгерістер мен толықтырулармен (№14 хаттама))

Астана қ., 2022 жыл

ІНҚ БОЙЫНША ТҮЙІНДЕМЕ

ІНҚ атауы	«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік халықаралық факторингті сақтандыру қағидалары
ІНҚ иесі	Сақтандыру департаменті
Қолжетімділік деңгейі	Жалпыға қолжетімді
Қоғамның барлық қызметкерлерін ІНҚ-мен таныстыру жөніндегі іс-шаралар	«Ішкі портал» желілік дискіге ІНҚ орналастырылған күннен бастап 1 (бір) жұмыс күні ішінде электрондық пошта арқылы тарату
«KazakhExport» ЭСК» АҚ Директорлар кеңесінің шешіміне сәйкес өзгерістер мен толықтырулар енгізілді:	« ____ » _____ 20 ____ жылғы № ____

Мазмұны

1-тарау. Жалпы ережелер	4
2-тарау. Сақтандыру объектісі	5
3-тарау. Сақтандыру жағдайлары	6
4-тарау. Сақтандыру жағдайларынан ерекшеліктер және сақтандыруды шектеу	6
5-тарау. Кепілдіктер	7
6-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі	8
7-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны	9
8-тарау. Сақтандыру сомасының көлемін айқындау тәртібі	9
9-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы	10
10-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері	10
11-тарау. Сақтандыру тәуекелінің артуының салдары	12
12-тарау. Сақтандыру жағдайы орын алған кездегі сақтанушының іс-әрекеті	13
13-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығын мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі	13
14-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары	14
15-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімдері	15
16-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары	15
17-тарау. Суброгация	16
18-тарау. Қосымша шарттар	17
19-тарау. Дауларды шешу тәртібі	17

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының халықаралық факторингті сақтандыру қағидалары (бұдан әрі - Қағидалар) Қазақстан Республикасының Азаматтық Кодексіне, «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, «KazakhExport» ЭСК» АҚ Жарғысына (бұдан әрі - Сақтандырушы) сәйкес әзірленді.

2. Осы Қағидалардың талаптары бойынша Сақтандырушы халықаралық факторингті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі - Сақтандыру шарты) жасасады.

3. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғауы қазақстандық тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің жобалар бойынша экспортын қаржыландыруды жүзеге асыратын ұйымға беріледі, оларға қатысты қолдау көрсету оның Жарғысына сәйкес Сақтандырушының мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес жүзеге асырылады.

4. Осы Қағидалардың мақсаты қаржы ұйымын Қағидалардың 3-тарауында көрсетілген оқиғалардың туындау тәуекелдерінен сақтандырудың үлгілік шарттарын айқындау болып табылады.

5. Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) Шартсыз франшиза - Сақтандыру шартында белгіленген, Сақтандыру төлемінен шегерілетін сома. Шартсыз франшиза сақтандыру сомасына пайызбен немесе абсолютті мөлшерде белгіленеді;

2) Мемлекеттік орган – Конституциямен, заңдармен, өзге де құқықтық нормативтік актілермен мемлекет атынан мынадай функцияларды жүзеге асыруға уәкілеттік берілген мемлекеттік мекеме:

- жалпыға міндетті тәртіп қағидаларын айқындайтын актілерді шығару;
- әлеуметтік маңызы бар қоғамдық қатынастарды басқару және реттеу;
- мемлекет белгілеген жалпыға міндетті тәртіп қағидаларының қадағалануын бақылау;

3) Факторинг шарты - Фактор Экспорттаушының иелігіне ақша беретін немесе беруге міндеттенетін, ал Экспорттаушы Келісімшарттан туындайтын Шетелдік контрагентке өзінің ақшалай талабын Факторға беретін немесе беруге міндеттенетін жазбаша келісім.

4) Шетелдік контрагент- сатып алушы, тапсырыс беруші, қарыз алушы ретінде әрекет ететін және Экспорттаушымен қазақстандық тауарлар, жұмыстар, қызметтерді экспорттауға келісімшарт жасасқан шет мемлекеттің заңды немесе жеке тұлғасы;

5) Келісімшарт- Экспорттаушы мен Шетелдік контрагент арасындағы қазақстандық тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің экспортына арналған жазбаша келісім;

6) Кредиттік лимит - шетелдік контрагент үшін белгіленген сақтандыру қорғанысымен жабылатын экспорттық кредиттің рұқсат етілген ең жоғары мөлшерінің сомасы. Кредиттік лимит жаңартылатын негізде белгіленеді және Сақтандыру сомасының мөлшерінен аспайды.

7) Күту кезеңі - осы Сақтандыру шартында белгіленген уақыт кезеңі, бұл кезең аяқталғаннан кейін Сақтандыру жағдайы басталған болып есептеледі. Күту кезеңі Сақтандырушы Сақтанушыдан Сақтандыру жағдайы туралы хабарландыру алғаннан кейін келесі күні басталады;

8) Сақтанушы- Сақтандырушымен Сақтандыру шартын жасасқан Фактор.

9) Сақтандыру мүддесі- бұл Сақтанушының тәуекелдерді болдырмауға және Сақтандыру жағдайының орын алуына жол бермеуге деген мүліктік мүддесі;

10) Сақтандыру сыйлықақысы - Сақтандырушы Сақтандыру шартында айқындалған талаптарда және мөлшерде Сақтанушыға Сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемелерін қабылдағаны үшін Сақтанушы Сақтандырушыға төлеуге міндетті, қазақстандық теңгемен көрсетілген ақшалай сома; Сақтандыру сыйлықақысы Кредиттік лимиттің жаңартылуына байланысты өсуі мүмкін;

11) Сақтандыру сомасы- сақтандыру объектісі сақтандырылған және Сақтандыру

шартының бүкіл қолданылу кезеңінде Сақтандыру жағдайы орын алған кезде Сақтандырушының шарт бойынша жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақшалай сома. Сақтандыру сомасы валютасының түрі Сақтандыру шартында айқындалады;

12) Сақтандыру төлемі - Сақтандыру шартын жасасу күніне Шартсыз франшизаны ескере отырып, Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы Сақтанушыға Сақтандыру сомасы шегінде төлейтін, бірақ белгіленген кредиттік лимит мөлшерінен аспайтын қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы;

13) Сақтандыру жағдайы- орын алған кезде Сақтандыру шартында Сақтандыру төлемін жүзеге асыру көзделетін оқиға;

14) Шетелдік контрагент елі - заңнамасына сәйкес Шетелдік контрагент құрылған (тіркелген) шет мемлекет;

15) Транзит елі- қазақстандық тауарлар осы мемлекет органдарының кедендік бақылауымен өткізілетін шет мемлекет;

16) Шығын - Шетелдік контрагенттің жеткізілген тауарға, орындалған жұмысқа, көрсетілген қызметке ақы төлеу жөніндегі келісімшарт бойынша өз міндеттемелерін орындамауы себебінен Факторинг шартын жасасуды ескере отырып туындайтын Сақтанушының шығыны. Залал анықтамасына Шетелдік контрагенттің Сақтанушы алдында жіберіп алған пайданы өтеу (төлеу) бойынша берешегінің; тұрақсыздық айыбы, айыппұлдар, өсімпұлдар; есептелген және мерзімі өткен сыйақылар, комиссиялар және Келісімшарт және (немесе) Факторинг шартында көзделген өзге де осыған ұқсас төлемдер; моральдық залал; сот шығыстарының, оның ішінде Келісімшарт және (немесе) Факторинг шарты бойынша қандай да бір берешекті өндіріп алуға; сондай-ақ басқаның ақшасын заңсыз пайдаланудан келтірілген залалдарды өндіріп алуға сотқа органдарына жүгінуге байланысты сот шығыстарының туындауы кірмейді.

17) Фактор - Факторинг шарты бойынша өзінің клиентіне (Экспорттаушысына) ақшалай талапты басқаға берумен қаржылық қызметтер кешенін көрсететін заңды тұлға (қаржы агенті);

18) Факторинг (ақшалай талапты беру арқылы қаржыландыру) - бұл Фактор өзінің клиентіне (Экспорттаушысына) ақшалай талапты беру орнына көрсететін факторинг шарты бойынша қаржылық қызметтер кешені;

19) Экспорттаушы- қазақстандық тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді экспорттайтын заңды тұлға немесе дара кәсіпкер;

20) Экспорттық кредит - экспорттаушы Шетелдік контрагентке өзі жеткізген тауарларға және көрсетілген қызметтерге, орындалған жұмыстарға ақы төлеу бойынша төлемді кейінге қалдыру немесе бөліп төлеу түрінде келісімшарт талаптарында берген кредит;

5-тармақ Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12. 2022 жылғы шешіміне сәйкес 21) тармақшамен толықтырылды (№14 хаттама)

21) Сақтандыру оқиғасы- нәтижесінде Сақтанушының мүліктік мүдделеріне залал келтірілуі мүмкін және кейіннен сақтандыру жағдайы деп танылуы мүмкін оқиға;

Жоғарыда көрсетілген ұғымдар егер Қағидаларда өзгесі көзделмесе, Қағидалардың мәтінінде жекеше немесе көпше түрде, бас әріппен немесе кіші әріппен пайдаланылуына қарамастан, осы тармақта айқындалған мағынада түсініледі.

2-тарау. Сақтандыру объектісі

6. Сақтандыру объектісі шетелдік контрагенттің жеткізілген тауарға, орындалған жұмысқа, келісімшарт бойынша көрсетілген қызметке ақы төлеу жөніндегі міндеттемелерді, атап айтқанда Экспорттаушы Сақтанушыға Факторинг шарты бойынша берген ақшалай талаптарды орындау жөніндегі міндеттемелерді бұзу нәтижесінде залалды өтеу міндетіне байланысты Сақтанушының мүліктік мүддесі болып табылады.

3-тарау. Сақтандыру жағдайлары

7. Осы Қағидалардың талаптары бойынша Сақтандыру жағдайы шетелдік контрагенттің Қағидалардың 8 және 9-тармақтарында тізімделген бір немесе бірнеше оқиғалардың туындауы нәтижесінде болған және сақтанушыға залал келтірген келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындамауы болып табылады.

8. Саяси сипаттағы сақтандыру оқиғалары:

1) Транзит елінің не қазақстандық жұмыс, көрсетілетін қызмет, тауарды жеткізуге тағайындалған елдің не экспорттаушыға меншік құқығында тиесілі тауарға, жұмыстарға, көрсетілетін қызметтерге меншік құқығын, орындалған жұмыс нәтижесін экспроприациялау, тәркілеу, шектеу бойынша Шетелдік контрагент елінің мемлекеттік органының әрекеті;

2) Экспорттаушы тауарды жеткізу, жұмысты орындау, келісімшарт бойынша қызмет көрсету бойынша міндеттемелерді орындаған жағдайда, қазақстандық тауарды, жұмысты, көрсетілетін қызметті жеткізуді, жұмысты орындауды, қызмет көрсетуді шектейтін немесе тыйым салатын қазақстандық тауарды, жұмысты, көрсетілетін қызметті жеткізуді тағайындаған елдің мемлекеттік органының күтпеген әрекеті;

3) сақтандырылған келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындауға кедергі келтіретін Қазақстан Республикасынан тыс жерлердегі соғыс, азаматтық толқу, жаппай сипаттағы тәртіпсіздік;

4) шетелдік контрагент елінің мемлекеттік органының еркін айырбасталатын валютаға айырбастауды және/немесе төлем аударуды шектейтін немесе оған тыйым салатын күтпеген әрекеті.

9. Коммерциялық сипаттағы сақтандыру оқиғалары:

1) Шетелдік контрагенттің банкроттығы;

2) шетелдік контрагенттің жеткізілген тауарға, орындалған жұмысқа, келісімшарт бойынша көрсетілген қызметке ақы төлеу жөніндегі ақшалай міндеттемені орындамауы.

10. Сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға төменде тізімделген барлық белгілерге ие болуы тиіс:

1) оқиғаның басталу ықтималдығы мен кездейсоқтығы;

2) оқиғаның орын алуының нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның орын алуы нәтижесіндегі залалдар көлеміне қатысты болжанбайтындығы;

3) Тараптары немесе, ең болмағанда, Сақтанушы көрінеу білген немесе алдын ала хабардар болған, оқиға Сақтандыру шартының қолданылуы шегінде сөзсіз және объективті түрде орын алу мүмкіндігі тәуекелінің болмауы;

4) оқиғаның орын алуы Сақтанушының мүлдіктік мүддесі үшін теріс, тиімсіз экономикалық салдарға ие;

5) оқиғаның орын алуы Сақтанушының ерік білдіруіне және (немесе) пиғылына байланысты емес және пайда алу және (немесе) ұтысқа ие болу (алыпсатарлық тәуекел) мақсатын көздемейді.

11. Сақтандыру шартындағы Сақтандыру жағдайларының тізбесі Қағидалардың 8 және 9-тармақтарына сәйкес көрсетіледі, онда өзге де сақтандыру жағдайлары көзделуі мүмкін.

4-тарау. Сақтандыру жағдайларынан ерекшеліктер және сақтандыруды шектеу

12. Егер сақтандыру шартында өзгеше ескертілмесе, сақтандыру қорғауымен мынадай салдардан Сақтандыру жағдайларының басталу нәтижесінде туындаған залалдар өтелмейді:

1) сақтанушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған немесе оның орын алуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;

2) заң актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайына себептік байланыста

болатын қасақана қылмыстар немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған сақтанушының іс-әрекеттері;

3) Сақтанушы және (немесе) Экспорттаушы келіскен және ол бойынша жауапкершілік көтеретін шет мемлекеттің Мемлекеттік органының іс-қимылы;

4) Шетелдік контрагент елінен Экспорттаушыға/Сақтанушыға ақшалай қаражатты аударуға және айырбастауға Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі басталатын күнге дейін немесе Сақтандыру шартын кейіннен ұзарту немесе қайта бастау мерзімі болатын күнге шектеулердің болуы;

5) радиацияның және/немесе радиоактивті зақымдану, ядролық қаруды пайдалану, уытты заттарды қолдану немесе олардың ағып кетуінің тікелей немесе жанама әсері;

6) Қытай Халық Республикасы, Америка Құрама Штаттары, Ресей Федерациясы, Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Біріккен Корольдігі және Француз Республикасы сияқты бес мемлекеттің кез келгені арасындағы соғыс (соғыс қимылдары басталғанға дейін немесе одан кейін тәуелсіз);

7) Сақтандыру шартын жасасу күніне немесе оны одан әрі ұзарту немесе қайта бастау мерзіміне орын алған шет мемлекеттің мемлекеттік органының Сақтанушыға және/немесе Экспорттаушыға қатысты іс-әрекеті;

8) Сақтанушының Сақтандырушыға көрінеу жалған мәліметтер хабарлауы, сондай-ақ Сақтанушының Сақтандырушыдан Сақтандыру шартын жасасу және іске асыру үшін сақтандыру объектісі, оның ішінде оның мақсатты пайдаланылуы, Шетелдік контрагент, Сақтандыру тәуекелі, Сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы кез келген елеулі фактілерді, жайттарды және/немесе талаптарды жасыруы;

9) сақтанушының шығындарды азайту бойынша шараларды қасақана қолданбауы;

10) сақтандыру жағдайының орын алғаны туралы сақтандырушыны хабардар етпеу немесе уақтылы хабардар етпеу;

11) сақтанушының сақтандыру жағдайының орын алуы үшін жауапты тұлғадан өзінің талап қою құқығынан бас тартуы, сондай-ақ Сақтандырушының талап ету құқығын іске асыру үшін қажетті құжаттарды беруден бас тартуы;

12) Сақтанушының үшінші тұлғалардан тиісті залалдың өтемін толық көлемде алуы;

13) Сақтанушының Қағидалардың 5-тарауында көрсетілген қандай да бір кепілдіктерді қадағаламауы;

14) коммерциялық сипаттағы сақтандыру оқиғасы орын алған кезде Сақтанушының немесе Экспорттаушының шетелдік контрагентпен үлестес болуы;

15) Қағидалардың 3-тарауында көрсетілген және Сақтандыру шартында көрсетілмеген оқиғаларға байланысты емес оқиғалардың орын алуы;

14. Егер сақтандыру шартында өзгеше белгіленбесе, сақтандырушы сақтанушыға моральдық залалды, сот шығындарын, тұрақсыздық айыбын өтеу бойынша сақтандыру төлемін жүргізбейді.

15. Сақтандыру шартында Сақтандыру жағдайларынан өзге ерекшеліктер және сақтандырудың өзге де шектеулері көзделуі мүмкін.

5-тарау. Кепілдіктер

16. Сақтанушы мынаған кепілдік береді және келіседі:

1) ол Сақтандыру шартын жасасу күніне Сақтандыру шарты бойынша Сақтандыру жағдайына алып келуі мүмкін қандай да бір талаптарды, шарттарды немесе оқиғаларды білмейді және Сақтанушы ұсынған барлық ақпарат шынайы және дұрыс болып табылады және ешқандай маңызды ақпарат жасырылмаған;

2) Экспорттаушы және/немесе Сақтанушы мен Шетелдік контрагент арасындағы барлық шарттар келісімшартты орындау кезінде сақталуы тиіс заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілеріне толық сәйкес жүзеге асырылды;

3) ол сақтандыру шартының қолданылу мерзімі кезінде барлық жауапкершілікпен және сақтандыру шартын жасамаған жағдайдағыдай әрекет етеді және залалды болдырмау, азайту және/немесе өтеу үшін барлық ықтимал шараларды қабылдайтын болады, оның ішінде, бірақ онымен шектелмей:

- Сақтандырушымен келісім бойынша Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғанға дейін және/немесе кейін қолжетімді болуы мүмкін барлық ықтимал арналар, оның ішінде дипломатиялық, заңды, әкімшілік, бейресми арналар;
- валюта айырбастау және ақша аудару шаралары;
- Сақтандырушының келісімінсіз кез келген залалға немесе ықтимал залалға қатысты қандай да бір ымыралы шарттар жасасуға жол бермеу;
- жазбалар мен құжаттарға, сондай-ақ куәларға қолжетімділікті қоса алғанда, сақтандыру оқиғасын тергеуге барынша жәрдемдесу;

4) ол талап етілетін лицензияларды немесе рұқсаттарды алу үшін барлық шараларды қабылдады немесе қабылдайды және барлық шараларды уақтылы қабылдайды және кез келген жаңа лицензиялық немесе рұқсат беру талаптарын сақтау үшін осындай лицензияларды немесе рұқсаттарды алу, ұзарту, жаңарту немесе түзету үшін, егер жоғарыда аталған лицензиялар немесе рұқсаттарды алу міндетті болып табылса, барлық құжаттарды ұсынады;

5) ол Қазақстан Республикасының және шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес әрекет етеді және әрекет етуін жалғастыратын болады;

6) ол Сақтандырушыны алдын ала хабардар етпей және оның келісімінсіз Келісімшартқа, сондай-ақ Сақтандыру шартына, Факторинг шартына елеулі өзгерістер әкелуі мүмкін қандай да бір іс-әрекеттер қабылдамайды.

17. Сақтанушы құпиялылықтың сақталуына кепілдік береді, яғни ол қандай да бір уақытта Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз Экспорттаушыны және Шетелдік контрагентті қоса алғанда, қандай да бір үшінші тарапқа сақтандыру шартының болу фактісін ашпайды.

18. Сақтандыру шартында қосымша кепілдіктер мен ерекше талаптар көзделуі мүмкін.

6-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі

19. Сақтанушының Сақтандырушы белгілеген нысан бойынша мәлімдемесі және оған қоса берілетін құжаттар Сақтандыру шартын жасасу үшін негіз болып табылады.

20. Осы Қағидаларда көрсетілген сақтандыру түрі бойынша сақтандыру қорғауын ұсыну туралы өтінішпен бірге Сақтанушы Сақтандырушыға клиенттің толтырылған сауалнамасын және Сақтандырушы бекіткен тізімге сәйкес құжаттар ұсынуы тиіс. Сақтанушы клиенттің сауалнамасын Қазақстан Республикасының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жөніндегі заңнамасының талаптарын орындау мақсатында Сақтандырушымен іскерлік қатынастар орнатылғанға дейін ұсынады.

21. Сақтандыру шарты мынаны қамтуы керек:

- 1) сақтандырушының атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері;
- 2) сақтанушының атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері;
- 3) сақтандыру объектісін көрсету;
- 4) сақтандыру жағдайын көрсету;
- 5) шартсыз франшиза мөлшері (бар болса);
- 6) сақтандыру сомасының мөлшері, сақтандыру төлемін жүзеге асыру тәртібі мен мерзімдері;
- 7) сақтандыру сыйлықақысының мөлшері, оларды төлеу тәртібі мен мерзімдері;
- 8) сақтандыру шартын жасасу күні және оның қолданылу мерзімі;
- 9) сақтандыру өтелімінің аумағы;
- 10) сақтандыру шартының нөмірі, сериясы;

11) сақтандыру шартының талаптарына өзгерістер енгізу жағдайлары мен тәртібі;
12) сақтанушыны сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті жетіспейтін құжаттар туралы хабардар ету мерзімдері;

13) сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және сақтанушы экономикасының секторын көрсету;

14) сақтандыру сомасы валютасының, сақтандыру төлемінің және сақтандыру сыйлықақысының түрі.

15) сақтанушының өзіне белгілі болған, Сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға хабарланған жайттардағы елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, сақтандырушыға дереу хабарлау міндеті;

16) сақтандыру мүддесінің болуы.

22. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы келісім бойынша осы Сақтандыру қағидаларының негізінде және Сақтандырушының алқалы органының шешімі бойынша сақтандыру қағидаларының жекелеген ережелерін өзгертуді, алып тастауды көздейтін сақтандыру шарттары, сондай-ақ сақтандыру шартын жасасу кезінде айқындалатын қосымша талаптар жасалуы мүмкін.

6-тарау Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12.2022 жылғы шешіміне сәйкес 22-1-тармақпен толықтырылды (№14 хаттама)

22-1. Сақтандыру шарттары тараптар арасында электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу арқылы электрондық нысанда жасалуы мүмкін.

23. Сақтанушы сақтандыру шартын жоғалтқан жағдайда сақтандырушы сақтанушының жазбаша өтініші негізінде сақтандыру шартының телнұсқасын береді, содан кейін жоғалған сақтандыру шарты жарамсыз деп есептеледі және ол бойынша сақтандыру төлемі жүргізілмейді.

7-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны

24. Сақтанушы Сақтандыру сыйлықақысын төлеген кезден бастап, ал бөліп төлеген жағдайда - бірінші сақтандыру сыйлықақысын төлеген кезде, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтандыру шарты күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

25. Сақтандыру шарты Қағидалардың 16-тарауына сәйкес өз қолданысын тоқтатады.

26. Егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі Сақтандыру шартының қолданылу мерзімімен сәйкес келеді.

27. Сақтандыру шартының қолданылу орны (сақтандыру аумағы) сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

8-тарау. Сақтандыру сомасының көлемін айқындау тәртібі

28. Сақтандырушы Сақтандыру сомасының мөлшерін айқындау үшін Кредиттік лимит белгілеуге құқылы.

29. Сақтандыру сомасы Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде берілген барлық ақшалай талаптардың сомасын білдіреді.

30. Жүзеге асырылған Сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы сақтандыру сомасынан аспауға тиіс.

31. Сақтандыру төлемі әрбір нақты Сақтандыру жағдайы бойынша Кредиттік лимит мөлшерінен аспауы тиіс. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде белгілі бір күндегі мәліметтер бойынша сақтандырылған барлық Экспорттық кредиттердің сомасы Кредит лимитінің мөлшерінен аспауға тиіс.

9-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы

32-тармақ Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12. 2022 жылғы шешіміне сәйкес жазылды (№14 хаттама)

32.Сақтандыру шарты бойынша төленуге жататын Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері Сақтандыру сомасына қолданылатын және Сақтандырушы айқындайтын сақтандыру тарифтеріне сәйкес есептеледі. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтанушы біржолғы немесе мерзімді сақтандыру жарналары түрінде бөліп төлеуге тиіс. Сақтандыру сыйлықақысы қолма-қол ақшасыз нысанда төленуге тиіс.

33.Сақтандыру сыйлықақысының көлемі сақтандыру шартына қосымша келісім жасасу арқылы сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру сомасы өзгерген кезде түзетілуі мүмкін.

34. **Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12.2022 жылғы №14 шешіміне сәйкес алынып тасталды**

35-тармақ Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12. 2022 жылғы шешіміне сәйкес жазылды (№14 хаттама)

35. Сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлеу мерзімі өткен сәттен бастап 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде төлемеген жағдайда сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылады, бұл туралы сақтандырушы сақтанушыға хабарлайды.

36. **Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12.2022 жылғы №14 шешіміне сәйкес алынып тасталды**

37.Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлегенге дейін сақтандыру жағдайы басталған кезде, егер сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын уақтылы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзса, Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқығы бар.

10-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

38.Сақтанушы мынаған құқылы:

1) Сақтандырушыдан осы Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру шарттарын, өзінің құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап ету;

2) сақтандыру шарты жоғалған жағдайда оның телнұсқасын алу;

3) Залалдың мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалану;

4) Залалдың көлемін бағалау нәтижелерімен және Сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы жүргізген Сақтандыру төлемі көлемінің есептерімен танысу;

5) Сақтандырушының Сақтандыру төлемін төлеуден бас тарту немесе оның көлемін азайту туралы шешімін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен даулау;

6) Сақтандыру шартында көзделген жағдайларда сақтандыру төлемін алу;

7) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де іс-әрекеттер жасау.

39.Сақтанушы мынаған міндетті:

1) Экспорттаушының тауарларды жеткізу, жұмыстарды орындау немесе қызметтер көрсету жөніндегі өз міндеттемелерін орындағанын және әрбір шеттету жүзеге асырылған сәттен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде Сақтанушының пайдасына осы жеткізілім, жұмыс немесе қызмет бойынша ақшалай талапты шеттеткенін растайтын құжаттардың көшірмелерін ұсыну;

2) Сақтандырушымен Факторинг шарты талаптарының өзгеруін келісу;

3) Сақтандырушыға Сақтандыру тәуекелінің жағдайы, өзіне белгілі, Сақтандыру шарты жасалғанға дейін және Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтандыру жағдайының туындауына маңызды әсер етуі мүмкін жайттар мен талаптар туралы хабардар ету;

4) өзіне белгілі болған, сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға

хабарланған жайттардағы елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, Сақтандырушыға дереу хабарлау;

5) Қағидалардың 5-тарауында және Сақтандыру шартында тізімделген барлық шарттарға мүлтіксіз кепілдік беру және оларды орындау;

6) Сақтандыру шарты жасалғанға дейін өзінде барлық талап етілетін лицензиялар мен рұқсаттардың болуын қамтамасыз ету;

7) Сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) оның салдары Сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы оған белгілі болғаннан кейін, егер Сақтандыру шартында өзге мерзім белгіленбесе, Сақтандырушыға оның орын алғаны туралы дереу хабарлау;

8) Сақтандыру жағдайының орын алуы салдарынан туындауы мүмкін Залал сомасына франшиза мөлшерінде қатысуға және сақтандырмау, сақтандыру объектісі құнының сақтандыру қорғауымен жабылмаған бөлігін бермеу;

9) Сақтандырушыға Сақтандыру шартын жасау және орындау үшін қажетті барлық мәліметтерді ұсыну;

10) шетелдік контрагенттен келісім-шартта белгіленген мерзімдерде тиесілі төлем алынбаған жағдайда, сақтандырушыға тиесілі төлем күнінен бастап 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде жазбаша хабарлау;

11) шығынды азайту үшін шаралар қабылдау;

12) шетелдік контрагент келісімшарт бойынша тиесілі төлемді мерзімінде төлемеген және Сақтанушыда Факторинг шарты бойынша одан әрі міндеттемелері болған кезде сақтандырушымен жазбаша келісілгенге дейін өз міндеттемелерінің орындалуын тоқтата тұруға құқылы;

11) бүкіл кезеңі үшін сақтандыру сыйлықақысын сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде толық көлемде төлеуге міндетті;

12) Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның орын алғаны туралы Сақтандырушыны хабардар еткеннен кейін 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде Сақтандырушыға Келісімшарт бойынша қандай да бір төлемді алған кезде жазбаша хабарлау;

13) Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға орын алғаннан кейін Сақтандырушының келісімінсіз Шетелдік контрагентпен қандай да бір келісім жасаспау;

14) Сақтандыру жағдайының (суброгация) орын алуы үшін жауапты субъектке талап қою құқығының Сақтандырушыға ауысуын қамтамасыз ету;

15) Сақтандырушының алдын ала жазбаша келісімінсіз үшінші тұлғаларға сақтандыру шартының болу фактісін ашпау;

16) осы Қағидалардың 8-тармағының 4) тармақшасында көрсетілген оқиға орын алған кезде Шетелдік контрагентке Келісімшарт бойынша тиесілі төлемді одан әрі Сақтанушыға аудару үшін арнайы банк шотына бөлек орналастыруға нұсқау беру.

40. Сақтандырушы мынаған құқылы:

1) Сақтанушыдан Сақтандыру шартын жасасу және орындау үшін қажетті мәліметтерді ұсынуды талап ету;

2) шет мемлекеттің тиісті мемлекеттік органдарынан Сақтандыру жағдайының орын алу фактісін және Залалдың мөлшерін растайтын құжаттарды сұрату;

3) экспортталатын қазақстандық тауарлардың және/немесе қызметтердің құнын айқындау және / немесе сақтандыру жағдайы басталған кезде залалдың мөлшерін айқындау үшін тәуелсіз сарапшының немесе бағалаушының қызметтерін пайдалану;

4) сақтанушыдан кешіктірілген төлем туралы хабарлама алғаннан кейін шығынды азайту және қарыздарды өндіріп алу жөніндегі іс шараларға қатысу;

5) осы Қағидалардың 4-тарауында көзделген негіздер бойынша Сақтандыру төлемін толық немесе ішінара жүзеге асырудан бас тарту;

6) көрінеу жалған ақпарат берген немесе алынған төлем туралы хабарламаған жағдайда Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға немесе оның қайтарылуын талап етуге

құқылы емес;

40-тармақтың 7-тармақшасы Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12. 2022 жылғы шешіміне сәйкес жазылды (№14 хаттама)

7) Егер сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылуы тоқтатыла тұрғаннан кейін күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде сақтанушыдан сақтандыру сыйлықақысының (егер осындай төлемнің мерзімі басталса, мерзімі кешіктірілген сақтандыру жарнасының және (немесе) кезекті сақтандыру жарнасының) төлемі түспеген жағдайда, сақтандыру сыйлықақысы кешіктірілген сәттен бастап сақтандыру шартын тоқтату.

8) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де іс-әрекеттер жасау.

41. Сақтандырушы мынаған міндетті:

1) Сақтанушыны осы Қағидалармен таныстыру және олардың талабы бойынша осы Қағидалардың көшірмесін ұсыну (жіберу);

2) Сақтандыру жағдайы орын алған кезде Сақтандыру шартында белгіленген көлемде, тәртіппен және мерзімде Сақтандыру төлемін жүргізу;

3) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру құпиясын қамтамасыз ету;

4) егер мұндай шығыстар Сақтандырушының нұсқауларына сәйкес қажет болса және жүргізілсе және тиісті шаралар сәтсіз болса да, Сақтанушыға шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарды өтеу;

5) Сақтанушы не оның өкілі сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, Сақтанушыны жетіспейтін құжаттар туралы 15 (он бес) күнтізбелік күн ішінде хабардар етуге міндетті, бұл ретте күту кезеңі жетіспейтін құжаттарды алған күнге дейін тоқтатыла тұрады;

42. Сақтандыру шартында тараптардың Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де құқықтары мен міндеттері көзделуі мүмкін.

11-тарау. Сақтандыру тәуекелінің артуының салдары

43. Сақтанушы өзіне белгілі болған, Сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға хабарланған жайттардағы елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер етуі мүмкін болса, сақтандырушыға 5 (бес) жұмыс күні ішінде жазбаша хабарлау.

44. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын жайттар туралы хабардар етілген сақтандырушы сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

45. Егер Сақтанушы Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуге немесе қосымша Сақтандыру сыйлықақысын төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысын қайтару тәртібі сақтандыру шартымен белгіленеді.

46. Сақтанушы осы Қағидалардың 43-тармағында көрсетілген талаптарды қадағаламаған жағдайда, сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды және оның бұзылуынан келтірілген залалды өтеуін талап етуге немесе сақтандыру жағдайы орын алған кезде сақтандыру төлемінің көлемін сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес азайтуға құқылы.

47. Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соқтыратын жайттар жойылса, сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы емес.

48. Кез келген жағдайда келесі жайттар маңызды деп танылады:

1) Шетелдік контрагенттің қаржылық жағдайындағы қолайсыз өзгерістерге, төлемдер сипатына және Шетелдік контрагент басшылығының кадрлық құрамындағы жағымсыз өзгерістер;

2) төлеу бойынша міндеттемелерді орындаудағы маңызды нашарлау;

3) осы шетелдік контрагенттің кредит қабілеттілігінің нашарлауына байланысты

шетелдік контрагенттің атына басқа жеткізушілердің жөнелтулерін тоқтату;

4) төлемдердің кешіктірілуіне және/немесе осы мәселе бойынша қабылданып жатқан іс-қимылдарға байланысты шетелдік контрагентке қатысты талап-арыздар қозғау.

12-тарау. Сақтандыру жағдайы орын алған кездегі сақтанушының іс-әрекеті

49.Сақтандыру жағдайының орын алуын, сондай-ақ оған келтірілген залалды дәлелдеу сақтанушыға жүктеледі.

50.Егер сақтандыру шартында өзгеше ескертілмесе, сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталған кезде және/немесе оның салдарынан сақтандыру жағдайы орын алса және/немесе сақтандыру жағдайының орын алу тәуекелін ұлғайтатын жағдай мүмкін болса, сондай-ақ сақтандыру жағдайы орын алған кезде сақтанушы:

1) ықтимал шығындардың алдын алу немесе азайту үшін барлық шараларды қолдануы;
2) сақтандыру жағдайының орын алғанын растайтын құжаттарды алу үшін барлық шараларды қолдануы;

3) Сақтандыру жағдайы туралы білген сәттен бастап 30 (отыз) күнтізбелік күннен кешіктірілмейтін мерзімде осы оқиға туралы, оған оқиғаның жайттары, залалдың түрлері мен болжамды мөлшері туралы барлық белгілі мәліметтерді хабарлауға, Сақтандырушымен кейінгі іс-қимылдарды Сақтандырушымен келісуге міндетті;

4) Сақтандырушыға Сақтандыру төлемін жасауға қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді ұсыну;

5) сақтандырушыға шығынның себептері мен көлеміне қатысты тергеу жүргізуге, шығынды азайту іс-шараларына қатысуға мүмкіндік беруі керек.

51.Сақтандырушы немесе оның өкілі сақтанушының оқиғаның орын алғаны туралы хабарламасын күтпей-ақ, сақтандыру оқиғасын тергеп-тексеруге кірісуге құқылы. Сақтанушы оған бұл жағдайда кедергі жасауға құқылы емес.

52.Сақтанушы сақтандыру жағдайы бойынша барлық ақпаратты хабарлауға және сақтандырушыға қажетті көмек көрсетуге тиіс.

13-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығын мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі

53.Сақтандырушы Сақтандыру төлемін сақтанушының белгіленген нысандағы сақтандыру оқиғасы туралы өтініші және Сақтандыру жағдайы туралы акт негізінде жүргізеді.

54.Сақтандыру жағдайы туралы актіні Сақтандырушы немесе ол уәкілеттік берген тұлға жасайды.

55.Егер сақтандыру жағдайы туралы өтінішті тексеру кезінде сақтанушыға келтірілген залал сақтандыру жағдайының нәтижесінде болмағаны анықталса немесе уақтылы хабарламау салдарынан сақтанушыда туындаған залалдың фактісін, себебін және/немесе осы залалдың көлемін анықтау мүмкін болмаса, сақтандыру жағдайы туралы акт жасалмайды. Бұл жағдайда Сақтандырушы Сақтандыру жағдайы туралы акт жасамау себептері көрсетілетін еркін нысандағы құжат жасайды.

56.Нәтижесінде залал келтірілген сақтандыру жағдайының туындау фактісі мен себебі сақтанушы немесе ол уәкілеттік берген тұлға ұсынатын мынадай құжаттармен расталуы тиіс:

- 1) жеке куәлік және сақтандыру төлемін алу талаптарын сақтау үшін:
- Сақтандырушының корпоративтік Интернет-ресурсында орналастырылған нысанға сәйкес сақтандыру жағдайы туралы өтініш;
 - Сақтандыру шарты;
 - Факторинг шартының көшірмесі;
 - келісімшарттың көшірмесі;

2) Сақтандыру жағдайының болуын дәлелдеу үшін:

- мемлекеттік органдардың сақтандыру жағдайының орын алу фактісін растайтын, егер оларды қандай да бір жолмен алуға болатын құжаттар мен нормативтік құқықтық актілері немесе кез келген ресми және бейресми көздерден (бұқаралық ақпарат құралдары мен интернетті қоса алғанда) алынған, сақтандыру оқиғасының орын алу фактісін растайтын кез келген басқа ақпарат немесе куәліктер;

3) келтірілген Залалдың мөлшерін дәлелдеу үшін:

- Сақтанушы жүргізген Шығын мөлшерін есептеу;
- келтірілген залалдың көлемін растайтын өзге де құжаттар.

14-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары

57. Сақтанушыдан сақтандыру оқиғасының немесе жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы жазбаша өтініш алғаннан кейін, сондай-ақ сақтандыру төлемі үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынғаннан кейін мынадай іс-әрекеттерді жүзеге асырады:

1) Сақтандыру жағдайының немесе сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісі мен себептерін белгілейді; сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің шындыққа сәйкестігін тексереді; сарапшыларды, бағалаушыларды тарту қажеттілігін айқындайды, өзге де әрекеттерді жүзеге асырады;

2) осы Қағидаларда немесе Сақтандырушы шартында белгіленген күту кезеңі ішінде сақтанушымен бірлесіп немесе егер мұндайлар мүмкін болса, шығынды барынша азайту жөнінде дербес шаралар қабылдайды;

3) оқиға сақтандыру жағдайы болып танылған кезде сақтандыру төлемінің көлемін айқындайды, сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.

58. Сақтандырушы Сақтандыру төлемін осы Қағидаларда немесе Сақтандыру шартында айқындалған күту кезеңі өткеннен кейін Сақтанушы осы Қағидалардың 13-тарауында көрсетілген құжаттарды ұсынуы, сондай-ақ Сақтандырушы немесе оның өкілі жасаған Сақтандыру жағдайы туралы актінің негізінде жүзеге асырады.

59. Сақтандыру төлемін сақтандырушы сақтандыру оқиғаларының әрбір түрі үшін айқындалған Шартсыз франшизаны шегере отырып, сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде Сақтанушы шеккен шығын мөлшерінде сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асырады. Сақтандыру сомасы шегіндегі Сақтандыру төлемі = Залал - Шартсыз франшиза. Шартсыз франшизаны ұстап қалу тәртібі Сақтандыру шартымен айқындалады.

60. Залалдың мөлшері, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтандыру оқиғасы туралы хабарлама берілген күнге Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің шетелдік контрагент елінің валютасына ресми бағамы бойынша ұлттық валютамен айқындалады.

61. Егер сақтанушы үшінші тұлғалардан келтірілген залал бойынша өтем алған болса, Сақтандырушы Шартсыз франшизаны ескере отырып, келтірілген залал мөлшері мен сақтанушы алған өтем арасындағы айырма көлемінде Сақтандыру төлемін жүзеге асырады.

62. Үшінші тұлғалардан келтірілген залал бойынша төлем немесе өтем алған сақтанушы сақтандырушыға сақтандыру төлемінің артық алынған сомасын қайтаруға міндетті.

63. Тараптар арасында залалдың себептері мен көлемі туралы даулар туындаған жағдайда тараптардың әрқайсысы сараптама жүргізуді талап етуге құқылы. Сараптама оны жүргізуді талап еткен тараптың есебінен жүргізіледі.

64. Сақтанушының шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер мұндай шығыстар қажет болса немесе сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жұмсалса, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да, сақтандырушы өтеуге тиіс. Мұндай шығыстар нақты көлемде өтеледі, алайда Сақтандыру төлемі мен шығындар өтемінің жалпы сомасы Сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспайды. Егер шығыстар сақтанушының сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаған болса, олар сақтандыру сомасына қарамастан, толық көлемде өтеледі.

65.Сақтандырушы сақтанушының ықтимал шығындарды азайту үшін ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қасақана қабылдамауы салдарынан туындаған шығындар бөлігінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

66.Егер Сақтанушы осы Қағидалардың 13-тарауында көрсетілген құжаттарды ұсынбаса, Сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды.

67.Шығынның себебін барабар айқындау мүмкін болмаған жағдайда, осы шығын коммерциялық сипаттағы сақтандыру оқиғасы салдарынан туындаған ретінде қаралады.

15-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімдері

68.Сақтандырушы Сақтанушыдан сақтандыру жағдайы немесе сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға туралы хабарлама алған сәттен бастап Сақтандыру шартында көрсетілетін және 30 (отыз) күнтізбелік күннен аспайтын күту кезеңі белгіленеді.

69.Сақтандырушы сақтанушыны хабарландыру алған күннен бастап 15 (он бес) күнтізбелік күн ішінде сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті жетіспейтін құжаттар туралы хабардар етуге тиіс.

70.Егер Сақтандырушы Сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол бас тарту себебін негіздейді.

71.Сақтандырушы сақтанушыға сақтандыру төлемі туралы шешімді күту кезеңі өткен және осы Қағидалардың 13-тарауында көрсетілген құжаттардың толық пакетін ұсынған күннен бастап 20 (жиырма) жұмыс күні ішінде қабылдайды және төлемді жүзеге асырады.

72.Сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жауапкершілік көтереді.

73.Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына сақтанушы сотқа шағымдана алады.

74.Егер шетелдік контрагент елінің немесе Қазақстан Республикасының құқық қорғау органдары сақтанушының қызметіне байланысты қылмыстық іс қозғаса, сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау мерзімін тергеп-тексеру немесе сот талқылауы аяқталғанға дейін, сақтанушыны кідірту себептері туралы жазбаша хабардар ете отырып, кейінге қалдыруға құқылы.

75.Егер сақтандырушыда сақтандыру жағдайын немесе шығын мөлшерін растайтын құжаттардың түпнұсқалығына уәжді күмән болған жағдайда, мұндай құжаттардың түпнұсқалығы расталғанға дейін сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдауды кейінге қалдыруға құқылы.

16-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары

76.Егер сақтандыру шартында өзгеше белгіленбесе, сақтандыру шарты мынадай жағдайларда өз қолданысын тоқтатады:

1) сақтандырушының сақтандыру шарты бойынша сақтанушы алдындағы міндеттемелерін толық көлемде орындауы;

2) сақтандыру шартының қолданылу мерзімінің аяқталуы;

3) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен сақтандырушыны тарату туралы;

4) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген өзге де жағдайларда.

77.Шарт тараптары жеке келісім жасау арқылы Шарттың қалған қатысушылары келіскен жағдайда тараптар сақтандыру Шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқылы.

78.Сақтандыру шарты келесі жағдайлардың бірі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылады:

- 1) сақтандыру объектісі қолданылуы тоқтатылған жағдайда;
- 2) Сақтандыру жағдайының орын алу мүмкіндігі жойылған және сақтандыру тәуекелі Сақтандыру жағдайынан басқа жағдайлар бойынша тоқтатылған жағдайда;
- 3) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімінің заңды күшіне енген жағдайда;

78-тармақтың 4-тармақшасы Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12. 2022 жылғы шешіміне сәйкес жазылды (№14 хаттама)

4) Сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлеу мерзімін кешіктірген сәттен бастап 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде Сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлемеуі;

5) заңнамада көзделген өзге де жағдайларда.

Көрсетілген жағдайларда Сақтандыру шарты Сақтандыру шартын тоқтату үшін негіз ретінде осы тармақта көзделген жайттар туындаған кезден бастап тоқтатылған болып есептеледі, бұл туралы мүдделі тарап дереу, алайда 10 (он) жұмыс күнінен кешіктірмей растайтын құжаттардың көшірмелерін ұсына отырып, екінші тарапты жазбаша хабардар етуге тиіс. Бұл ретте мұндай жазбаша хабарлама Сақтандыру шартының тоқтатылу фактісін жеткілікті құжаттамалық растау болып табылады, ал Сақтандырушы сақтандыру қолданылған уақытқа барабар Сақтандыру сыйлықақысының бөлігіне құқылы.

79.Сақтанушы Сақтандырушыға осы Қағидалардың 78-тармағында көрсетілген мән-жайлар туралы дереу хабарлауға міндетті.

80.Осы Қағидалардың 78-тармағына сәйкес Сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде Сақтандырушы Сақтандырушы шартын мерзімінен бұрын бұзғаны үшін ақы ретінде, егер Сақтандыру шартында өзгесі анықталмаса, бұзған күннен бастап кезеңнің аяқталған күніне дейін сақтандыру кезеңіне пропорционалды Сақтанушыға төленуі тиіс Сақтандыру сомасының 20%-ын ұстап қалуға құқылы.

81.Сақтанушы сақтандыру шартынан бас тартқан кезде, егер бұл осы Қағидалардың 78-тармағында көрсетілген жайттарға байланысты болмаса, сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы немесе егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру жарналары қайтарылуға жатпайды.

82.Сақтандыру шартының мерзімінен бұрын тоқтатылуы Сақтандырушының кесірінен талаптарының орындалмауынан туындаған жағдайларда, соңғысы Сақтанушыға төлеген Сақтандыру сыйлықақысын немесе сақтандыру жарналарын толық қайтаруға міндетті.

17-тарау. Суброгация

83.Сақтандыру төлемін төлеген сақтандырушыға төленген сома шегінде талап ету құқығы өтеді, оған сақтанушы сақтандыру нәтижесінде өтелген залалдар үшін жауапты тұлғаға қатысты ие болады.

84.Сақтанушы Сақтандыру төлемін алған кезде Сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді кідіртпей беруге және Сақтандырушының өзіне өткен талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.

85.Сақтандыру жағдайы нәтижесінде туындаған залалды өтеу бойынша шығындарға жауапты тұлға немесе үшінші тарап жүзеге асырған өтемдер сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін сақтандырушыға тиесілі болады. Сақтанушы осы өтеулер туралы Сақтандырушыға дереу хабарлауға және оларды алған сәттен бастап 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде Сақтандырушыға аударуға міндетті.

86.Егер Сақтанушы Сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап қою құқығынан бас тартса немесе Сақтанушының кесірінен осы құқықты жүзеге асыру мүмкін

болмаса, Сақтандырушы Сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде төлеуден босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

18-тарау. Қосымша шарттар

87.Тараптардың келісімі бойынша осы Қағидаларға сәйкес жасалатын Сақтандыру шартына, егер олар Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне қайшы келмесе, қосымша талаптар көзделуі мүмкін.

19-тарау. Дауларды шешу тәртібі

88.Сақтандырушы мен сақтанушы арасында туындайтын сақтандыру шарты бойынша даулар келіссөздер арқылы қаралады.

89.Тараптар арасында келісімге қол жеткізілмеген кезде дау Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес шешіледі.